

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์

“ทุจจิต — ความประพฤติชั่ว, ทุจจิต”

คำว่า **ทุจจิต** อ่านตามภาษาบาลีว่า **ทุ - จะ - ริ - ตะ** มาจากคำว่า **ทุ** (ชั่ว, ไม่ดี) กับ คำว่า **จิต** (ความประพฤติ) รวมกันเป็น **ทุจจิต** [ภาษาไทยอ่านว่า **ทุต - จะ - หริต**] แปลว่า **ความประพฤติชั่ว ความประพฤติไม่ดี** แปลทับศัพท์เป็น **ทุจจิต** ตามข้อความจากปรมัตถที่ปนี อรรถกถา ขุททกนิกาย อิติวุตตกะ ตปณียสูตร ว่า “**ชื่อว่า ทุจจิต เพราะประพฤติน่าเกลียด หรือ ประพฤติความชั่ว เพราะเน่าด้วยกิเลส**”

โดยกว้างๆแล้ว **ทุจจิต** มุ่งหมายถึงอกุศลทั้งหมด ขณะที่อกุศลจิตเกิดขึ้น เป็น**ทุจจิต** ขึ้นอยู่กับว่า**ทุจจิต**นั้น มีกำลังถึงขั้นประทุษร้ายเบียดเบียนผู้อื่นหรือไม่ ถ้ามีกำลังก็เป็น**ทุจจิต**ที่ถึงความเป็นอกุศลกรรมบถ กล่าวคือ ฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม เป็นกาย**ทุจจิต**, พุตเท็จ พุตส่อเสียด พุตคำหยาบ พุตเพ้อเจ้อ เป็นวจี**ทุจจิต**, ความโลภ เพ่งเล็งอยากได้ของของคนอื่นมาเป็นของตน (อภิชฌา) ความเห็นผิด (มิจฉาทิฎฐิ) และความพยายามปองร้ายผู้อื่น (พยาบาท) ที่ล่วงออกมาเป็นความประพฤติที่ไม่ดีประการต่างๆ เป็นมโน**ทุจจิต** เช่น วางแผนที่จะขโมยของของผู้อื่น คิดแล้วคิดอีกเตรียมแล้วเตรียมอีกเพื่อทำชั่วดังกล่าว แล้วทำตามที่ได้เตรียมการไว้ ก็เป็นมโน**ทุจจิต**ที่เป็นอภิชฌา, มีความเห็นผิดแล้ว มีการกระทำไปตามความเห็นผิดนั้น เช่น เห็นว่า บุญไม่มี บาปไม่มี ก็ทำแต่อกุศลก็เป็นมโน**ทุจจิต** ที่เป็นมิจฉาทิฎฐิ และถ้าโกรธแล้ว เตรียมการวางแผนแล้ว ทำการประทุษร้าย เบียดเบียนผู้อื่นด้วยกายหรือด้วยวาจา ก็เป็นมโน**ทุจจิต** ที่เป็นพยาบาท

ข้อความจากพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท แสดงถึงความจริงซึ่งเป็นความแตกต่างระหว่าง**ทุจจิต** (ความประพฤติชั่ว) กับ **สุจจิต** (ความประพฤติดีงาม) ไว้ดังนี้

“**ขึ้นชื่อว่า**ทุจจิต** แม้เพียงเล็กน้อย บุคคลไม่ควรทำ ด้วยความสำคัญว่า 'ชนพวกอื่น ย่อมไม่รู้กรรมนี้ของเรา'** (ส่วน) **สุจจิต**นั้นแหละ เมื่อคนอื่นแม้ไม่รู้ ก็ควรทำ, เพราะ**ว่าขึ้นชื่อว่า**ทุจจิต** แม้บุคคลปกปิดทำ ย่อมทำการเผาผลาญในภายหลัง, (ส่วน) **สุจจิต** ย่อมยังความปรามोध์ (ความอึดใจ) อย่างเดียวให้เกิดขึ้น**”

อกุศลทั้งหลายทั้งปวง เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ เพราะว่าเมื่อเกิดขึ้นแล้ว นอกจากจะเบียดเบียนตนเองแล้ว บางครั้งยังเบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดร้อนด้วย ยิ่งเมื่อกิเลสมีกำลังแรงกล้าถึงขั้นล่วงออกมาเป็น**ทุจจิต**กรรมประการต่างๆ แล้ว นั้นย่อมเป็นเครื่องวัดกำลังของกิเลสในขณะนั้นว่ามีกำลังมากทีเดียว トラบใดที่ยังมีกิเลส ก็ย่อมมีการกระทำ มีคำพูดที่เป็นไปในทางที่ไม่ดีบ้าง มากบ้าง น้อยบ้าง ตามการสะสมของแต่ละบุคคล ซึ่งก็คือธรรมที่เกิดขึ้นเป็นไป ไม่ใช่สัตว์ บุคคล ตัวตน

บุคคลผู้ได้ฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรมซึ่งเป็นคำสอนในทางพระพุทธศาสนาอยู่บ่อยๆ
เนืองๆ เป็นปกติในชีวิตประจำวัน ก็จะได้เห็นว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงโทษของกายทุจริต
วจีทุจริต และมโนทุจริต ไว้มาก และได้ทรงแสดงคุณของกายสุจริต วจีสุจริต มโนสุจริต ไว้มากมาย
เช่นเดียวกัน แต่ว่าก็ยังมิผู้กระทำความทุจริต วจีทุจริต มโนทุจริตอยู่ ที่เป็นอย่างนี้เพราะเหตุว่าสภาพ
ธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา เกิดขึ้นเป็นไปตามเหตุตามปัจจัย ถึงแม้ว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะทรง
แสดงโทษของทุจริตไว้หลายประการอย่างไรก็ตาม แต่ถ้ากิเลสที่ได้สะสมมามีกำลังเมื่อใด ก็แสดง
ความเป็นอนัตตาเมื่อนั้น คือ กระทำความทุจริต วจีทุจริต มโนทุจริตไปในขณะนั้น เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว
จะประมาทกำลังของกิเลสไม่ได้เลยแม้แต่นิดเดียว และไม่ควรรออย่างยืงที่จะทำความชั่ว ซึ่งเป็น
ทุจริตประการต่างๆ เพราะไม่คุ้ม กรรมชั่วที่ได้กระทำไปแล้วนั้น ให้ผลเป็นทุกข์อย่างแสนสาหัส
มีทุกข์ในนรก เป็นต้น

บุคคลผู้ที่จะดับทุจริตกรรมที่จะทำให้เกิดในอบายภูมิ (นรก เปต อสุรกาย สัตว์ดิรัจฉาน) ได้
ก็ต้องเป็นผู้ที่อบรมเจริญปัญญา รู้แจ้งอริยสัจธรรมถึงความเป็นพระโสดาบันบุคคลแล้ว แต่สำหรับผู้
ที่ยังมีกิเลสอยู่ ย่อมเป็นไปไม่ได้เลยที่จะไม่เกิดการกระทำด้วยอกุศลจิตทางกาย ทางวาจา ทางใจ
ซึ่งจะทำให้ตนเองติเตียนตนเองได้ ถ้าได้กระทำไปแล้วเกิดการระลึกได้ ก็จรรู้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่สมควร
เลยที่ได้กระทำทุจริตลงไป หรือว่านอกจากนั้นบุคคลอื่นซึ่งเป็นผู้รู้ ก็ยังติเตียนได้อีกด้วย เพราะเหตุว่า
เป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม ไม่ควรรออย่างยืง **สิ่งที่จะเป็นเครื่องต้านทานกำลังของกิเลสได้นั้น ก็คือ
ปัญญา ความเข้าใจถูกเห็นถูก**

ดังนั้น จึงควรรออย่างยืงที่จะเตือนตนเองบ่อยๆ ด้วยพระธรรมคำสอนที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ทรงแสดง เพื่อจะได้มีความประพฤติดังงามทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ ไม่ทำทุจริตกรรม
ประการต่างๆ ที่สำคัญคือ เข้าใจความจริงว่า ทุกอย่างเป็นธรรม ไม่ใช่เรา ซึ่งไม่ใช่การน้อมประพฤติด
ด้วยความเป็นตัวตน ด้วยความอยาก แต่ด้วยความเข้าใจถึงความเป็นจริงของสภาพธรรมที่เกิดเพราะ
เหตุปัจจัย ไม่ใช่เรา ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของใครทั้งสิ้น เมื่อมีความเข้าใจถูก เห็นถูกไปตาม
ลำดับ ก็จะเป็นเหตุทำให้ลดละสิ่งที่ไม่ดีที่เป็นทุจริตเหล่านั้นให้น้อยลงได้ตามระดับขั้นของปัญญา
จนกว่าความไม่ดีจะไม่เกิดขึ้นอีกเลย ด้วยปัญญาที่เจริญสมบูรณ์เป็นโลกุตตรปัญญาสามารถดับกิเลส
ได้ตามลำดับขั้น ปัญญาจึงเป็นทรัพย์ที่ประเสริฐที่สุด ไม่มีทรัพย์ใดๆ เทียบได้เลย นำมาซึ่งประโยชน์
สุขโดยส่วนเดียวเท่านั้น ซึ่งการที่จะมีปัญญาเจริญขึ้นไปตามลำดับได้นั้น ต้องไม่ขาดเหตุสำคัญ คือ
การฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ด้วยความละเอียด รอบคอบ และด้วยความเคารพ
อย่างยืง ไม่ประมาทในแต่ละคำที่พระองค์ทรงแสดง.

[ชมรมบ้านรัชมะ มศพ.: www.dhammadhomefellowship.com, โทร. ๐๘๕-๖๒๑๗๑๐๖]